

INFOMEREN OVER EUROPESE FEEDBACK LOOP

ONDERWERP Beantwoording vraag Volt over Europese feedback loop
DATUM 20-11-2023
VAN Gedeputeerde Sterk
AAN Volt Fractie

Inleiding

Naar aanleiding van de vragen gesteld door De heer De Jong (Volt) in de commissievergadering RGW op 6 september jl. treft u onderstaand een antwoord aan alsmede de geschetste context waarin het antwoord op de vraag zich bevindt. Deze notitie heeft als doel om te informeren over het Europese besluitvormingsproces en waar de provincie Utrecht zich in deze context bevindt. Aansluitend zullen de verschillende momenten waarop belangenbehartiging of beïnvloeding vanuit de provincie mogelijk is worden uitgelicht. Ten slotte zal verder worden ingegaan op de invloed van Europees beleid op de uitvoerbaarheid van het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG).

Achtergrond

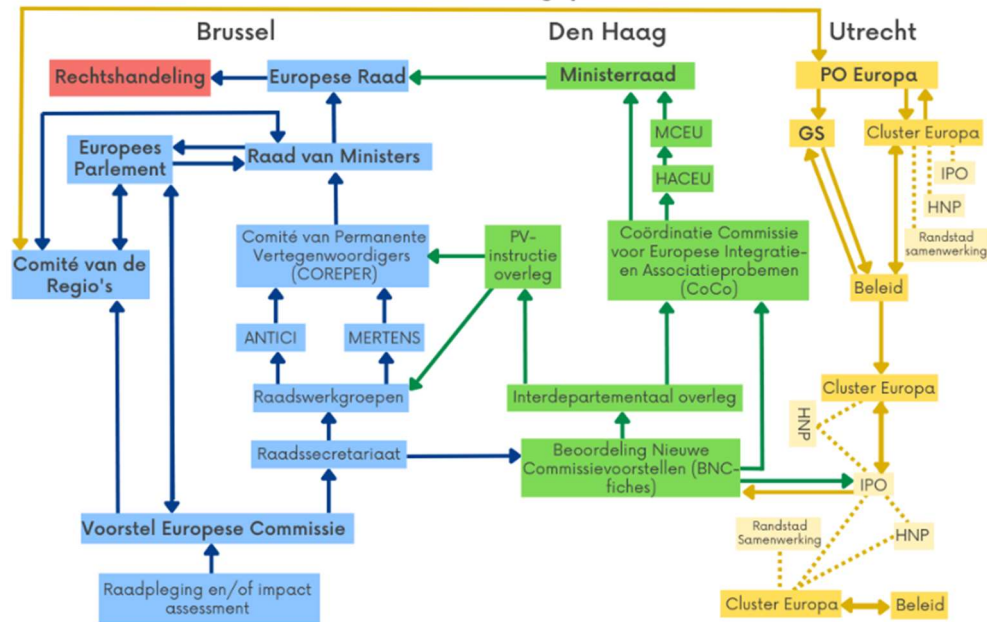
De vraag die gesteld werd door De heer De Jong in de commissievergadering RGW op 6 september jl. luidde als volgt: *De Europese ontwikkelingen worden gevolgd. Hoe kan de provincie Utrecht feedback geven via Brussel naar Europa waar de plannen worden gemaakt, zodat de uitvoerbaarheid van het UPLG niet in gevaar komt en het beleid kan worden versterkt? - Hoe voorkomt men nog meer vertraging?*

Het Europese Besluitvormingsproces

Onderwerpen kunnen op verschillende manieren in Brussel worden geagendeerd, bijvoorbeeld via een burgerinitiatief, via een verzoek uit de lidstaten, via Europese lobbygroepen of het Europees Parlement. De Europese Commissie zet per beleidsterrein Road Maps uit en informeert daarmee over nieuwe initiatieven, herzieningen of evaluaties. Daarnaast worden er raadplegingen en feedbackmogelijkheden opgezet voor alle EU-burgers. Nationale en decentrale overheden kunnen op deze wijze op verschillende manieren hun input leveren. Een ander belangrijk moment om feedback of inbreng te leveren voor Europese bestuurlijke prioriteiten is in aanloop naar de Europese Parlementsverkiezingen.

In het Europese besluitvormingsproces, nadat de Europese Commissie een voorstel heeft gepubliceerd, zijn er een aantal momenten waar nationale, maar ook decentrale overheden betrokken kunnen blijven. Een schematische weergave van het EU-besluitvormingsproces treft u in het figuur op de pagina hiernaast.

EU-Besluitvormingsproces

PROVINCIE UTRECHT

Naar het voorbeeld van PDI

Brussel en Den Haag

De wetsvoorstellen van de Europese Commissie worden besproken in de interdepartementale werkgroep “Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen” (BNC). Hier wordt een eerste inventarisatie gedaan van de impact op het Nederlandse beleid en wetgeving én wordt er een eerste Nederlandse standpunt geformuleerd. Dit krijgt vervolgens de vorm van een “fiche” (een factsheet) en dient als basis voor de Nederlandse vertegenwoordiging in de Raadswerkgroepen. Het fiche wordt via de CoCo aangeboden aan de Ministerraad en doorgezonden naar de Staten-Generaal en de Nederlandse leden van het Europees parlement. Maar ook het IPO (InterProvinciaal Overleg) krijgt het BNC-fiche en stuurt dit door naar de **Nederlandse provincies**.

Brussel en Utrecht

Het **Huis van de Nederlandse Provincies (HNP)** in Brussel is opgericht door de 12 Nederlandse provincies en het IPO met als doel om een effectieve vertegenwoordiging van de decentrale overheden te zijn. Het HNP heeft een signalerende functie en is een platform voor gezamenlijke belangenbehartiging van de provincies in het Europese beleid. Een lobbyist vertegenwoordigt de provincie Utrecht in Brussel en legt contacten met de Europese instellingen (zoals de Europese Commissie en het Europees Parlement) en de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU. In de praktijk ziet belangenbehartiging en beïnvloeding in Europa er op deze manier uit:

1. Het monitoren van Europese ontwikkelingen;
2. Het informeren over Europese ontwikkelingen;
3. Impact assessment en standpunt innemen;
4. Afweging maken en advies formuleren;
5. Lobby uitvoeren.

De **portefeuillehouder Europese zaken** is als gedeputeerde onderdeel van het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht en heeft in deze functie veel invloed op het Utrechtse beleid ten opzichte van Europese zaken. De portefeuillehouder Europese zaken maakt deel uit van de commissie ENVE (environment), van het **Comité van de Regio's**. Dit Europese orgaan is de vertegenwoordiging van lokale en regionale overheden in de EU en verleent advies over nieuwe wetten die invloed hebben op regio's en steden. Het Comité komt zes keer per jaar bijeen in Brussel om hun adviezen over de voorgestelde wetgeving te bespreken en het eens te worden over resoluties waarin zij de EU oproepen tot extra maatregelen.

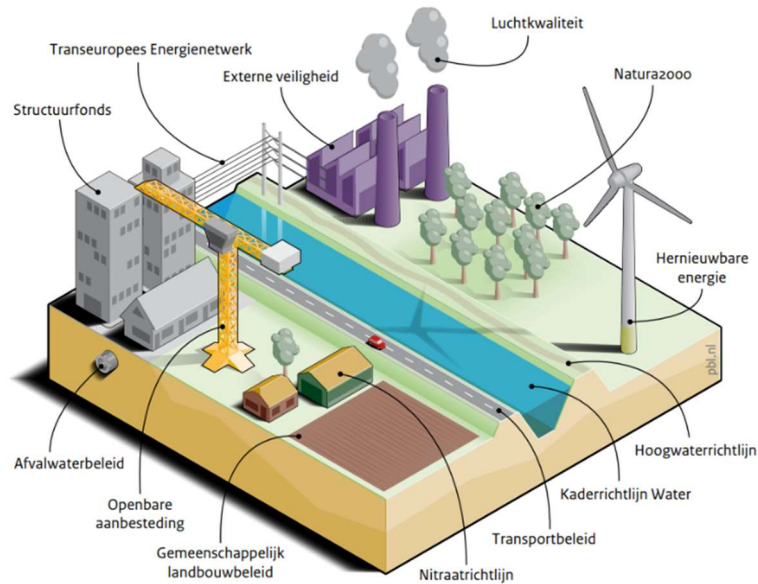
Het **cluster Europa** binnen de provincie Utrecht ondersteunt het bestuur, het management en de organisatie van de provincie bij Europese zaken. Het cluster heeft een signalerings- en adviesfunctie binnen de provincie en vervult de rol van expertisecentrum Europese zaken. De BNC-fiches worden vanuit Den Haag en Brussel goed in de gaten gehouden. Het cluster adviseert de Gedeputeerde Staten en onderhoudt nauw contact met de Utrechtse

portefeuillehouder Europese zaken. Het cluster bevindt zich in een samenwerkingsnetwerk met het IPO, HNP, Randstadsamenwerking en andere externe stakeholders.

ULPG in Europese context

Hoe verhoudt de uitvoering van het UPLG zich met Europese regelgeving? In de basis heeft de EU geen bevoegdheid met betrekking tot ruimtelijke ordening, hier gaan de lidstaten zelf over. Op hoofdlijnen zal er dan ook

Hypothetische aanwezigheid van EU-beleid in de ruimte

geen spanning bestaan, maar afspraken die op Europees niveau worden genomen hebben wel degelijk invloed op de ruimtelijke ordening in Nederland. Het UPLG raakt aan diverse Europese ambities en beleidsterreinen. Het is mogelijk dat de uitvoerbaarheid van het UPLG beïnvloed wordt door Europese wet- en regelgeving. Een voorbeeld hiervan is de overkoepelende Europese Green Deal strategie (2019) waar evaluaties, herzieningen en nieuwe wetgeving uit voortvloeit. Deze beleids- en wetgevingskaders geven richting en scherpen doelstellingen aan in het decentrale beleid. In het figuur hiernaast is te zien wat de hypothetische invloed is van Europees beleid in de provinciale ruimte.

Bron: PBL

Vertraging kan worden voorkomen als de Utrechtse agenda voldoende wordt afgestemd op de Europese agenda zodat er tijdig geanticipeerd wordt op Europees beleid. Actieve betrokkenheid gedurende het hele Europese besluitvormingsproces is daarbij noodzakelijk. Beïnvloeding van EU-beleid heeft geen hard begin – en eindpunt, maar is een doorlopend proces. Het wordt gekenmerkt door een cyclisch proces van initiatie, consultatie, besluitvorming, implementatie en evaluatie waarbij telkens ruimte aanwezig is om inbreng te leveren.

Conclusie

Er zijn verschillende manieren voor de provincie Utrecht om formeel en informeel betrokken te blijven bij de vorming van Europees beleid. Dit kan aan de voorkant door onderwerpen in Europa te agenderen en Europese ontwikkelingen te monitoren en hierover een Utrechts standpunt over aan te nemen. Vervolgens kunnen lobbyacties worden uitgevoerd onder meer via de raadplegingen, de BNC-procedure of door middel van internationale coalitievorming. Dit proces is niet lineair maar wordt gekenmerkt door haar cyclisch karakter waarbij we steeds onze afwegingen maken, standpunten innemen en onze (gezamenlijke) inzet bepalen en inbrengen.

We staan aan de vooravond van een nieuwe Europese beleidsperiode. Dat betekent dat besluitvorming al heeft plaatsgevonden ten aanzien van de meeste wetgevende beleidsvoorstellen. De Europese Commissie richt zich nu vooral op het afronden van de lopende dossiers en kijkt al vooruit naar de nieuwe periode na de verkiezingen van het Europese parlement in juni 2024. Daarmee is 2024 een beleidsarm jaar. Dat blijkt ook uit het recentelijk gepubliceerde Commissie werkprogramma 2024 (CWP). Daarmee verschuift ook onze focus in toenemende mate naar de toekomstige Europese legislatuur.